

НАБА ТЕШИЋ
БУНТОВНИЦА У СЕНЦИ

Уредник
Корана Боровић

Наслов оријинала
Nadja Tesich, *Shadow Partisan*
New Rivers Press, New York, 1989.

Copyright © ИК Прометеј, Нови Сад, 2022

Сва права задржана.

Ниједан део ове књиге не може се користити нити репродуковати у било ком облику без писмене сагласности издавача.

Издавање књије њодржао
Град Нови Сад – Градска управа за културу
[Ставови аутора, изнети у књизи, не изражавају ставове органа
који је доделио средства за суфинансирање]

НАЂА ТЕШИЋ

Бунтовница у сенци

Роман

Превела

Радмила Настић

Појовор и редакција њревода

Славица Гароња

EUPROGRESS

PROMETEJ

ГЛАВА 1

Немачки војници су једном, усред ноћи, дошли у нашу кућицу у којој смо те зиме живели нас четворо у једној соби; старији пар спавао је у кухињи одмах до шпорета. Војници су одузели и изнели ћебад, јастуке, све што је мајка оног претходног пута спасила. Један висок, плав мушкарац, прави горостас у немачком шлему, зграбио је моје ћебе, оно моје плаво, које сам одувек имала и воле-ла, ја га не дам, отимам га и вучем себи, он упери пушку у мене, али бака је била бржа. Она паде пред њега на коле-на и замоли га на немачком: „Опростите јој лудост, она је још дете, 'кинде'“, каже, „...и ви сигурно имате бар једно, видите како је плава као и ви“. Бака моли истовремено и разговетно споро и задихано брзо. Немац ме погледа, пушка му је још уперена у моје груди. „Бог ће вам платити, пустите је молим вас, да се и ви вратите својој мајци јед-ног дана. Бог све чује, поштедите је, молим вас!“ Он пола-ко спусти пушку, а ја остадох жива, да бих и даље причала приче, захваљујући њој, мојој баки.

Бака је говорила многе језике, свих врста, неке смеш-но, неке брзо, а није умела ни да чита ни да пише! Чак је бројала на прсте и потписивала се крстићем. Ја сам кас-није покушала да је научим, али било је прекасно. Знала је многе ствари другима непознате: како да се лековитим биљем заустави кашаљ, како да се чајевима излечи не-рвоза, и како да се храна пронађе у жбуњу и убере поред

потока. Нико то није знао осим ње, нико у целој улици. Изјутра би одлазила да набере коприву у кецељу, затим би је опрала и скувала да је поједемо с мало соли или нешто друго, ако би уопште било нечег другог. То је требало да ми помогне да порастем, пошто није било много хране, само хлеба и кромпира, а неких дана није било ни тога, свакако не онолико колико си желео. То је било почетком рата, и годину-две после, а касније је хране било више. Ствари су се промениле при крају рата. Чак смо и јаја имали једном недељно.

Бака је такође мислила, и сваком о томе држала предавања – то јест старијима – да децу треба кажњавати само када то стварно, стварно заслужије, а и тада само „по гузи” и нигде више.

– Не ударај по глави, не вуци је за косу, немој да повредиш дете, деца су Божји анђели на земљи! Бог говори директно кроз њих, боље него ми остали грешници! – говорила је.

Да ли је мајка слушала? Нимало. Толико јако ме је вукла за косу да би ме заболела цела глава, а већ ме је болела од онда, кад нам се срушила кућа. Али, једном ју је бака угледала управо док ме је тукла, и залепила јој тешки, врели шамар по образу. Мајка је само стала, главе погнуте од срамоте. То јој је био други шамар. О оном првом сам сазнала док јој је бака придиковала и грдила, а мајка гледала у под. Нисам све то одједном сазнала, само делић тога, али то се понављало све док се није уобличио у причу. То, кад ја мајка први пут добила шамар, десило се овако:

Имала сам само осам месеци када ме је завитлала и бацила на под - с краја на крај собе. Рекла је, због нечег

љута на мог оца, док су јој очи зло севале: „Понеси овај *завежљај* са собом, дошла сам без њега, твој је”. (То сам била ја, тај *завежљај*) Бака ме је подигла с пода, љуљала ме и љуљала, све док нисам заспала, онда је дошла до мајке, док је мој отац стајао са стране, и залепила јој такву шамарчину од које је скоро пала, баш као и сад, овог другог пута. Браво бако!

Наравно, не сећам се ничега од овога, мада, по тој причи, све видим баш као да сам то лично видела.

Десило се то у лето, све је било врло тихо, осим шамара и мог вриска, кад сам пала на под. ЖЕНСКО ПЛАВО! ПР-ВОРОЂЕНО, ПА ДЕВОЈЧИЦА? НИЈЕ ДОБРО! Да је бар једно од овога било другачије, можда би и све друго било другачије, лепше. Брацо, који се родио после мене, мушко, па још црнпураст, дојен је све док није имао две и по године, док је мене мајка брзо престала да доји – разболела се, и више није имала млека. Њихови светови, мајке и сина, наставили су да теку заједно, мој је кренуо у другом правцу.

Прави разлог што ме је мајка онако бацила на под, да сам летела преко целе собе, кад сам имала осам месеци, био је тај што је отац узео сав уштеђени новац за куповину намештаја и посуђа, и дао га свом оцу, сељаку руменог лица, који га је потрошио на Цигане и музику, и није се трезнио три дана – тако се лепо провео у кафани, недалеко од наше улице.

„Била сам бесна на њега, не на тебе, можеш ли да замислиш: остати без новца! После смо намештај и посуђе купили на кредит.”

Баш лепо, помислила сам, што на мени да се искалиш и бациш ме преко целе собе?! Могла си да узмеш шер-

пу или лонац или ципелу па да лупаш и бацаш до миле воље. Сигурна сам да је постојао разлог због којег смо ми – ја и њен гнев – били тако повезани. Да ли због тога што сам личила на њега, оца – плава, слабашна? Можда сам, а можда и нисам.

Немачки војници су много пута прошли поред наше куће, а затим и многе друге војске. Али, једанпут, војници који су пролазили поред наше куће, имали су црвене звезде на капама, а испред њих се вијорила црвена застава. Неколицина је јахала коње, већина је ишла пешице, многи су имали завоје око главе, као и ја, а одећа им је углавном била у ритама, униформе нигде на видику. По овим знацима препознала сам их као добре, и почела да им машем. Они су ми узвраћали, смешили се на мене; они су наши, осетила сам.

Мајка ме је погледала ружно, док сам се смешила на њих. „Ово је крај“, рече. „Стварно крај. Твој отац се никада неће вратити, а ти се смејеш као будала. Ово је крај.“ Крај чега, питала сам се, али ништа нисам рекла.

ГЛАВА 2

„СМРТ ФАШИЗМУ!“ каже учитељица, улазећи у разред.
„СЛОБОДА НАРОДУ!“, узвраћамо у хору, ми, стиснутих песница. Маркс и Лењин, и наши домаћи, народни хероји, гледају нас са зидова.

Мој први разред, први након Револуције.

„Да ли се неко од вас сећа бомбардовања?“, пита она,
„Сећате ли се непријатеља? То не би смели да заборавите!“

Нико не жели да каже ни да се сећа, ни да се не сећа. Тишина у разреду. Али она жели нешто да кажемо, да не заборавимо. Сад ће мене да прозове. Коса ми је кратка, једва је прошло шест месеци, откад је почела поново да ми расте, након што ми је рана зарасла. Тражиће од мене све да испричам, и да покажем ожиљак близу леве слепоочнице, где га коса покрива – то јест, скоро да га покрива.

„Ана, шта је било?“

„Могу ли у тоалет, молим. Није ми добро.“

Даје ми знак да изађем, а затим је чујем како се обраћа разреду:

„Ана је била рањена у рату, због тога има честе главобоље. Покушали су да нас униште све, чак и децу. То не смеће никада да заборавите!“

Прича о томе како сам била спасена из рушевина, код куће се стално понављала. Моја мајка је стајала у сре-

дини, ја са стране, а друге жене су слушале, пиле кафу и плакале.

Био је сунчан дан као и данас, њрича она сада, њледајући друје жене; ујраво је њойила кафу са Даром, која је њосле умрла, њокој јој души, оне су ујраво њойиле своју кафу и њочеле да њледају у шољу, кад ова ујледа њу сѡрашну слику на ивици шоље, црни симбол у соцу, као да је нож расекао кућу на њола. Друја жена њакође види њај лош њредзнак у шољи, и каже мајци: „Не изгледа добро“. Мајка њљуне у шољу њри њуша, ња је баѡи кроз њрозор. „Нек’ иде негде другде, слава Богу, нек’ нас заобиђе!“ Зайим друја жена оде, а мајка оде у собу да њровери Браѡу, њену бебу, њено драјо мушко, које је лежало у кревету лејо и румено, и сѡавало.

„То дете ми никад није задавало бригае од како се родило“, каже женама, прекидајући своје врачање из шоље.

„Не знам како си преживела порођај, добра моја! Шест кила на рођењу, толико је мој имао тек са шест месеци“, каже једна комшиница.

„Јест’, био је крупан, али то уопште није био проблем. А и мушко дете највише воли своју мајку. Ја само ставим руку на његова леђа, он се испружи и одмах заспи. А млеко ми је текло и текло... могла сам још двоје да храним.“

Мајка ово прича, као сама себи, док ја, женско дете, слушам у углу.

– И њако, одем ја да ња њроверим – кад наиђоше авиони. Изљегали су друјачије нејо обично, више их је било, лејше врло ниско, њреко целој неба. Имала сам довољно времена само да скочим на кревет и њокријем ња својим њтелом, кад се кућа зайрела и срушила. Сад наилази

онај део, кад она предаје Брацу другој жени, и почиње да обради мене. Тај део куће, где је била кухиња, више није постојао, нестало, урушио се. Све је било црвено од прашине, људи вичу и вриште, налази други ваздушни напад. Вичу јој да иде да се сакрије. „Ана је ионако мртва, спаси себе зарад тог другог детета.“ Али она их није слушала и почела је да која и која кроз шути, извикујући моје име.

„Да“, рече једна жена, „сећам се тога.“

„Запомагала си као за покојником. Чули смо те чак на дну улице.“ АНА, МИЛА МОЈА, НЕ ОСТАВЉАЈ МЕ САДА!

Код овог места све почињу да плачу, све осим мене. Ја сам била тамо, нема шансе да плачем због тога. То је била једна од мојих ноћних мора, само што се ова стварно десила.

Мајка која и која толим рукама, циљу по циљу. У једном тренутку циља иде и удари је у главу, или је можда било нешто друго. Види крв на својој хаљини, крв на тлу, и каже себи: „Можда сам већ и ја мртва и ово нисам ја“ – али ипак наставља да која и да ме зове по имену. Тако је пронашла моју циљелу и знала да је на правом путу, онда се појавила моја ноћа, а затим и остали делови тела. Још смо биле живе, бака и ја, испод извезденог кревета, испод велике бетонске преде, која се срушила само секунду касније, и која би нас смрвила, и ипак сирешила наше сјасавање, да се то тренутак раније десило.

Жене се крсте и опет плачу. „Има Бога“, кажу, „ово је чиста божија милост. Он је хтео да оне живе и оне су преживеле испод оне греде, ето зашто. Чудо! Бог нас увек спасава.“

Тако је преживела и икона: Христос у стакленој боци, кога је баки давно поклонио неки морнар којег је волела. Та боца је летела преко собе неколико пута тамо-вамо, када је бомба пала, више пута је ударила о зид и остала нетакнута. Ни огреботине на њој! „И саме можете да се уверите“, каже мајка и доноси боцу са распећем. Оне је додирују, крсте се, и опет плачу. Никако не схватају како је Христос доспео у боцу, нема никаквих спојева, а грљак на боци је сувише узак да би прошао.

Мајчина прича о мом спасавању производи нешто чудно у мом стомаку, нешто је у њој погрешно, безимено, још увек. Можда због начина на који се жене крсте и шапућу: „Подарила ти је живот по други пут, заиста јесте“, потом подижу главе и гледају ме, очекујући сузе, али ја не плачем. Нико и не пита: „Па дете, како је било кад ти се кућа срушила на главу и није било ни ваздуха, ни светлости?“ Неколико пута сам хтела да се јавим, али мајка би ме хитро спречила:

„Шта ти знаш? Да ја нисам дошла на време...“

Када се кућа срушила, или нейосредно њре њоја, итра-ла сам жмурке са Борисом. Обоје имамо њо њети јодина. Итрамо се и сјавамо заједно у великом смећем кревету, кад Сара није њу, и не може да се врати њосле њолицјској часа.

Није било њрви њути да надлећу авиони. Долазили су свакодневно, ња се људи узмувају, њрче унаоколо, заштим се крију у њодрумима, или њо околним селима. Ми њо никад нисмо радили, јер мајка неће да иде и да се крије, њошито су неки људи остали заштрпани у њодрумима, а неки су њоинули и на селу. Ми само седимо и чекамо

да све прође. Мајка чак отвори прозоре да се не разбију сџакла, ако бомба ѓадне неђе у близини.

Звуци авиона сада су врло близу, сџрашно су бучни, док истовремено завијају сирене. Сад их је већ сџошине, великих, засџрашујућих буба, скоро да додирују кровове кућа. Борис и ја ѓресџрашено се кријемо испод ѓвоздене креша, али он одједном усџлахирено истџрчава најоље и оставља ме саму. Уџраво ѓад је бака доџузала испод креша до мене, баш у ѓренуџку када је бомба ѓреснула и кућа ѓочела да се урушава, обџрливиши ме рукама.

Тонемо у ѓаму, нема ваздуха, нема свеша, у усџима ми шљунак, ѓомерамо се заједно са зидовима и циљама. Ниџи можемо да видимо, ниџи шџа чујемо, ниџи да крикнемо. Снажно сам ѓриџиснуџа неким ѓерешом око ребара, испод сџошала, изнад ѓлаве. Само је кожа још моја, и моје су мисли. Слабашан ѓлас у мени изџовара, веома ѓихо:

„Да ли ја то сад умирем, или ћу ускоро умрети?“

„Бака ми је додирнула врат да види да ли сам још жива, и проверила пулс, да нисам мртва“, кажем мајци и женама које пију кафу.

„Шта ти знаш, дете, о смрти и умирању?“

„ЈЕСТЕ ме додирнула. Иди да је питаш па ћеш видети! Бако кажи им, јеси ли?“

„Паметнија је она него што ви мислите. Деца су анђе-ли, Божји дар, Бог се њима директно обраћа. Наравно, да сам је додирнула овим прстом, да видим да ли има живо-та у врату.“

Ето! Знала сам да ме је додирнула, и знала сам да ћу ускоро умрети, али нисам.

Зайрїана, исїод креветїа, у једном їренуїку изїубила сам їамћење, или засїала или нешїо слично, а заїим осейїла ошїар бол и уїледала їлаво небо. Хаїина ми се црвени с їредње сїране, їава ме мноїо боли. Немачки рањеници леже на їлу, један нема ноїе. Велика црна мува сїоїи му на врх носа; има зелени шлем на їлави. Неко каже: „Ова мала је повређена, девојчица је повређена“. То мора да сам ја, у црвеној хаїиници. Вуку ме їрема їодруму, сайлићем се и їадам їреко мрїивої Немца, заїим још једна ексілозија на неком друїом месїу, заїим їишина. Наша кућа изїледа чудно, расцеїљена на два дела. Моја одећа, иїрачке, їосуће, разне сївари разбацани су између циїала. Заїим сїавамо са Саром и Борисом у друїом делу куће следеће їри ноћи, јер немамо їде друїе да одемо. Све око нас било је бомбардовано, и друїе куће су биле срушене, не све, али мноїе. Једемо само џем од јаїода који је мајка однекуд искоїала. После їри дана, селимо се на друїо месїо їде је мајка измолила да нас їрине; їримили су нас, осїавили нам своју сїаваћу собу, бака и ја смо сїавале у једном креветїу, мајка и Брацо у друїом. Хладно је, їа у їрозоре уїлављујемо јастиуке, које је мајка сїасила из оне друїе куће. То нишїа не їомаже, їа седимо у креветїима и дрхїимо све време. Тада бака оїкрива да ми їава смрди, нешїо жуїо кайље на мој враїи. У болници, која је усељена у нечију кућу, чеїворица мушкараца ме држе, сваки за руке и ноїе. Двоїица су Немци, двоїица наши, комшије, мислим. Један од њих ми даје ракију да їоїијем, їриморава ме да їроїуїам, заїим њихов докїор засеца скалїелом рану на мојој їлави. Ја врїиїим и вичем док се не обезнаним.

Вришићим на њу, моју мајку која мирно њосмаћира све ово, док ми секу љаву. Кажем јој:

– Зашићо си ме довела овде нећријатшељу!?!

– Зашићо доћушићаш да ме нећријатшељ мучи, зашићо!?

– Наћерај их да ћресћану!

Мајка овај део прича, углавном, да покаже каква сам патриоткиња била, и како паметна с пет година, и како сам вриштала на непријатељске војнике који, Богу хвала, ништа нису разумели. Убили би ме да су знали како сам их називала. Мајчина прича се мења, све је дужа, моје псовке су измењене, сваки пут све смелије. Чак их и пљујем (како године пролазе). Ипак, никада није рекла: „Ана је била повређена, патила је, мучили су је...“ а тако је у ствари било. Увек буде оно њено: „Колико сам се ја напатила, драга жено, гледајући у њу на том столу, с раширеним ногама“. Или пак: „Деца те могу убити бригом за њих“, понавља, „и никад ти нису захвална, било шта да урадиш за њих“.

Косу су ми ошишали, велики завој све њокрива, а њосле ми је неко дао каћу. Морам код др Ђованија сваких неколико дана, на ћревијање, њонекад ноћу, кад је улица кроз мрачна. Сваки њућ нас ћраћи један немачки војник, оћроман је исћод челичноћ шлема. Сваки њућ мислим да ће ме убићи и сћремна сам за ћо. Лућа се у ћруди и каже да се зове Авћусћи као и месец, каквоћ ли чудноћ имена, мислим ја. Рана ми сћоро зацељује, а коса још дућо не расћи.

Мајка је такође била повређена кад ју је цигла ударила у главу, али она је само ставила ракију, и одмах јој је зарасло, без ичије помоћи. То је зато што има „добру

крв” и жилава је, каже, а ја нисам. И Брацина кожа је била инфицирана, одмах тамо иза увета, од прљавштине и прашине. Мајка је много бринула да му то уво не отпадне. Стално је то уво прала и сушила, молила се и молила. Није било говора да то уво отпадне, била је то само огреботина. Ја сам једина била озбиљно рањена (чак је и *мој* лекар то рекао), оперисана, чак сам добила и потврду на своје име за ратну одштету, али ако су комшинице пажљивије слушале, онда би приметиле, немогуће је не приметити, да је мојој мајци то Брацино уво било важније од целе моје главе. Тако, док му пере и суши уво, каже: „Шта ће бити с мојим дететом?” А мене не зове „дете”, што је у српском језику израз нежности, већ увек само по имену – Ана.

Мајка је говорила, пре него што се све ово десило, да сам била дрчна, живахна, мала брбљивица, чак сам сама позвала комшије на мој први рођендан, тако лепо и тако много сам причала. Ово сада нисам ја, дефинитивно не, каже, мада се слика те пређашње особе налази негде у позадини мог мозга, као нека мала мрља. Била сам мршава плава девојчица, с великим очима, врло стидљива, кажу, и нисам ни са ким разговарала дуго после бомбардовања. Кад би авиони летели изнад наше куће, било чији да је авион, чак и после, у време мира, сакрила бих се испод кревета и урлала. Тад би бака дошла и загрлила ме, уз тихи плач. Будила сам се ноћу, не знам где сам, рукама и ногама млатарам о зид, затим се усправим у кревету и почињем исто:

„Шта то радиш, Ана?”, питају ме.

„Само копам, копам”, одговарам ја.

Копала сам тако још дуго после рата, а онда престала, страх од авиона је нестао и ја сам почела поново да причам.

Још увек нисам проговорила, када ме је мајка одвела у школу, недељу дана пре почетка наставе. Директор ми је поставио једноставна питања:

„Колико имаш година?“

„Како се зовеш?“

„Колико је пет и пет?“

„Како се зове ово годишње доба?“

Знам одговоре, али не могу да отворим уста.

„Шта није у реду?“, волео би да зна у чему је проблем, па пита:

„Је ли стидљива?“

Затим мајка и он дуго нешто шапућу и он ме тужно гледа.

„Није она једина, имамо и друге“, каже и тапка ме по глави. „Временом ће проћи, заиста хоће, верујте.“

И прошло је.

Кадгод ми је добро, колико ми добро може бити, увек размишљам:

Сасвим је могуће да је оно друго дете, које се играло са Борисом, имало много слаткиша, носило органдинске хаљине, и много причало – да је оно заувек умрло и нова девојчица заузела њено место. Некако се све уклапа у то.

Ја, нова ја, родила сам се у исто време кад и ова земља, одмах после Револуције. Волим у то да верујем. Много ми се то свидело.

Чак је и врачара, једна млада Циганка са дететом, која је просила по кућама, чак је и она то рекла, кад ју је мајка замолила да ми гледа у длан.

„Господе Боже! Види ово, госпођо! Њена линија живота зауставља се око пете године, а после се наставља. Види ти то! Бог те видео!”

Ето! Све се слаже.

СМРТ ФАШИЗМУ! СЛОБОДА НАРОДУ! НАША СУТРА ЋЕ ПЕВАТИ! ДОЛЕ РЕЛИГИЈА, ОПИЈУМ ЗА МАСЕ!

Марширамо горе-доле Главном улицом, с црвеним заставама испред колоне, свуда околу је црвено. Марширам и вичем: ДОЛЕ ДОЛЕ ДОЛЕ све док не промукнем. Први разред, прва година после Револуције.

ГЛАВА 3

Кад те учитељ прозове, устанеш и одговараш. Ја то радим брзо, гледајући у под, образи ми горе, тешко је то. Хвала Богу, сељачка деца су гора него ја, они замуцкују, уврћу косу, жмиркају и увек изгледају посрамљени – или због своје одеће, или због начина на који се изражавају, тако да цео разред прсне у громогласни смех. Ја бар читам брзо и добро од почетка. Изгледа да је њима много теже. Они, сељачка деца, увек седе заједно, позади; њихова одећа је од домаће вуне, грубе браон боје и дебеле, чак и у пролеће: вунене чарапе, гумени опанци, који дуго трају, то нису сандале као код нас у вароши. Девојчице имају дугу косу, дебеле кике везане комадима вунених нити у разним бојама, плавој, зеленој, црвеној. Моја коса је кроз кратка, шналом подигнута с лица. Остале градске девојчице имају кратку косу с једном машницом, или са две, са сваке стране по једна. Кратка коса је боља за хигијену, каже учитељица, у дугим, дебелим плетеницама вашке се врло лако и заувек настане, не можеш их се отарасити. Девојчица испред мене их има, видим како јој полако гмижу по белини раздељка отпозади. Видим и гњиде, малецке, сребрнасте. Девојчица се чеше с времена на време, баш по том белом делу главе на потиљку, затим их повремено хвата, испод нокта. Чује се кад их убија палцем на клупи, само „пљус“, па се још мало почеше. После на палцу, у ствари на нокту, остане мало крви. И ја сам то много пута радила.

Једном недељно, учитељица нам проверава косу, то је правило. Ставиш главу на клупу, она прегледа, подиже косу иза ушију, где вашке воле да се крију. Чекаш и надаш се да тога дана неће ништа пронаћи. Деца се кикоћу чим некога издвоји. Глупаво се кикоћу, „хи-хи“, као да их они никада нису имали иза ушију. Кикоћу се чак и ако су их имали претходне недеље. У ствари, срећни су што могу да се смеју, јер обично се сеоска деца најчешће одвајају због вашки. Мора да је то због дебелих кика, мислим ја. Други говоре како су сеоска деца глупа, неспретна и ружна, не знају правилно да говоре. Они користе другачије речи од нас, не знају уљудније речи, рецимо, за *срајџи* и *џишайџи*. Они просто кажу *срајџи*: „Молим учитељице, морам да изађем да серем“, или нешто слично, а разред урла од смеха. Сеоска деца ходају с очима које гледају у под или на страну. Шћућуре се заједно око пећи, ноге су им влажне. Неки пешаче и по два сата да стигну у школу. Ја сам стидљива као они, често црвеним, и замуцкујем кад се уплашим.

Наравно, ја се нисам осрамотила, код куће ми наква-се косу петролејом, какав одвратан смрад, чврсто повежу марамом, оставе преко ноћи, затим оперу врелом водом, толико врелом, као кад се шури свиња. Вичем и вриштим, боли, али мајка инсистира да „уопште није врела, престани да се дереш или ћу те одаламити“. Бака има друге методе, али захтевају више времена. Ставим главу на њено крило, седимо напољу испред куће на дрвеном степенику близу дрвета липе, и она полако прегледа део по део, иза ушију, длаку по длаку. Кад пронађе неку, чујем звук њених ноктију, леп је то звук, она затим наставља док ја не заспим.